

EGLUTÉ

BALANDIS * 2002 * APRIL

VOL 53/NR. 4

EGLUTĖ

BALANDIS / APRIL / 2002 VOL 53 / NR. 4

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Paukščiai žiedus
pričiulba medaus....1

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Apie paukščių kilmę...11
Jurginės...12
Senoji Merkinės pilis...14
Medkirčiai...17

Pasakų senelės pasakos
Kaip sekti pasaką...2
Apverstas akmuo...3
Kas kvarkia pabaly...4
Vilkas ir ėriukas...7
Pavasaris pievose...8
Lauko pienė...8
Du broliai skruzdėliukai...9

Juokų maišelis
Linksmieji klausimėliai...31
Pasijuokime kartu...32

Galvosūkių...33

Vaikų kūryba
Svajonė...18
Pasaka apie kvailą velnią...19
Pasakos be galo...20
Rūtų arbata...21
Mano Lietuva...22
Sūris be draugų...23

Žiniukas su pasaulio įdomybėmis
Ar žinai?...24
Kaip atsirado žemėlapis...27
Taip atsirado...29
Baltosios nykštukės...30

Pirmame viršelyje: Reginos Čyvaitės piešinyje

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

Dėkojame dailininkams Tomui Kirvaičiui, Dainai ir Viktorui Paulauskams.

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

PAUKŠČIAI ŽIEDUS PRIČIULBA MEDAUS

STASYS JONAUSKAS

Pavasari šilta ir giedra,
Greit žolės žaliai atsidus.
Paukšteliai į žiedus tol gieda,
Kol ten atsiranda medus.

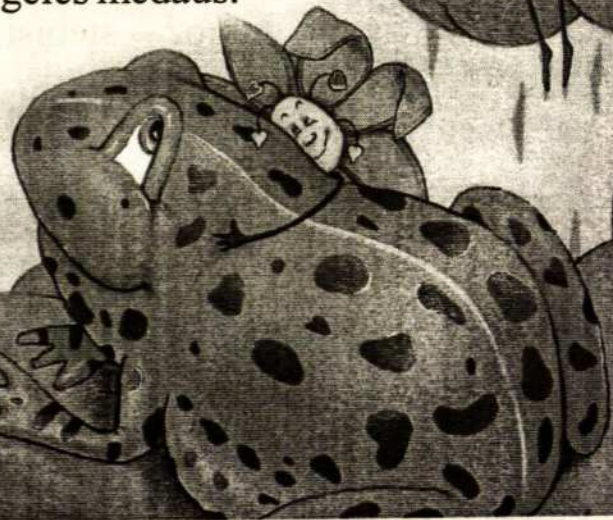
Laukai ir miškeliai pagelsta,
Užlieja javai arimus.
Ir neša nektarą gelsvą
Bitės į savo namus.

Jos lekia geltonos ir sunkios,
Kol pievose pilna gėlių.
Medus net pro nugarą sunkias
Ir limpa prie spindulių.

Padangėje šilta ir giedra,
Bet žemei nereikia lietaus,
Kol paukščiai pro atvirus žiedus
Pričiulba gėles medaus.

Lietuvos
nacionalinė
lietuvių
biblioteka

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Kaip Sekti pasaką

ROMAS ŠADAUSKAS

Pasaka turi būti trumpa, kad Saulius klausydamasis neužmigtų. Bet kartais užsnūsta senelė, pasaką besekdama.

- Senele, ar tik nemiegi?

- Ne, anūkėli, aš nemiegu, tik pamečiau siūlą, -
atsitokėja senelė.

- Va tavo siūlas, - atsako Saulius ir paduoda mezgimo
kamuolį, nukritusį ant grindų.

- Ačiū, - dėkoja senelė. - Aš pamečiau pasakos siūlą.
A, tai senelė pamiršo, kas pasakoje bus toliau.

- Sušlapusiai karalaitei paklos lovą, - primena Saulius.
Jis tą pasaką girdėjo jau ne vieną kartą.

- Kodėl - sušlapusiai?

- Kaip tai kodėl? - stebisi Saulius. - Juk ji atėjo per
lietų.

- Atėjo? - stebisi senelė. - Argi karalaitės pėsčios
vaikšto? Juk jos važinėja kariatom.

Še tau kad nori! Išeitų, senelė pametė siūlą visiškai.
Neatsimena ne tik to, kas dar bus, bet ir to, kas jau buvo.

- Senele, - juokiasi Saulius. - Senele, gal pasodint
tave ant žirnio?

Senelė knabteli nosimi, bet vis tiek paklausia:

- Kodėl – ant žirnio?
- Kad neužmigtum! – paaiškina Saulius.
- Aaaa, - susigaužo senelė ir seka pasaką toliau.

Saulius žino, kad ši pasaka neilga ir senelė ją įveiks, nors ir labai pailsusi nuo dienos darbų.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink – Senelė tau paaiškins.

OLANDŲ PASAKĖLĖ

APVERSTAS AKMUO

Amesforto mieste, kiaulių turguje, gulėjo didžiulis riedulys, ant kurio buvo parašyta:

Jei apverstumei mane,

Tai nustebtum lyg sapne!

Amesfortiškiai buvo smalsūs kaip ir visi žmonės, tad jiems labai knietėjo sužinoti, kokie stebuklai slepiasi po akmeniu. Bet akmuo buvo labai sunkus, jie neišstengė jo apversti.

Tik jie vis tiek negalėjo nurimti ir pasitarę nusprendė, kad gal bendrom jėgom pavyktų išjudinti tą milžiną. Visi sutartinai kibo į darbą, apjuosė akmenį grandinėmis, ir visas Amesfortas pradėjo tempti. Na, vargais negalais pavyko tą akmenį apversti. O kas gi buvo parašyta apatinėje pusėje?

Ak, atsidžiaugti negaliu!

Ant kito šono jau guliu!

Riedulys

- akmenys, kuriems vienoje vietoje gulėti pabodo ir su ledu po svietą keliavo - rieduliais vainami

Knietėjo

- labai rūpėjo, o gal smalsu buvo.

KAS KVARKIA PABALĮ

SELEMONAS PALTANAVIČIUS

Skiedrynas

- tai vieta kur seneliai malkas žiemai ruošia ir vaikai šalia kirvukais kapsėti gali.

Pliuškėti

- iš vandens šokinėti ir gražiai vartytis žuvelės moka.

Kuojytės

- visai ne vaikučių kojytės o tik mažos mažos žuvytės.

Na ir dienele pasitaikė – karštis lyg vasarą. Išsirengęs kapsiu skiedryne kirveliu, nes reikia nutašyti bent dešimtį kuolų. Šiomet visą pakelelę apsodinom berželiais, dabar juos pririšim, kad vėjai nelankstyti. Taigi, šitoks oras, o aš – su kirveliu. Jau geriau kur paežerėj sėdėčiau... Bet ne, negalima. Dabar žuvytės neršia, o toks metas joms – šventas.

O kur tu?... – šaukiu Mindaugėliui, kuris su graibštu ant peties žingsniuoja pabaliu. Žinau, kad ten, prie nendrių, jau turi pliuškėti kuojytės, ištisi jų pulkeliai.

Ar tik ne ten Mindaugas traukia?

- Žvejonėn! – atsiliepia jis ir grožisi vandens pursluose žaidžiančia mažute vaivorykste.

- Betgi negalima! – metu kirvuką ir lekiu pas bičiulį. – Dabar žuvytės neršia!

- Man kaip tik to ir reikia, - atsako jis ir brenda toliau. Prie alksnyno jis pasuka į užsemtą pievą.

- Tai šiomet čia neršia? –

klausiu, bet jis prideda prie lūpų pirštą.

-Paklausyk... šnibžda jis, bet to nereikia, nes šimtai varlių kvarkia taip pašėlusiai, kad jų niekaip neperšauksi.

- Tu varlių gaudyti atėjai? – net išsižioju iš nuostabos. – Prancūzu tapai ar ką?

- Na ko tu, - sušnypščia Mindaugėlis. –

Kokie čia tau italai ir prancūzai! Gal nežinai, kad Lietuvoje varlės nyksta. Aš noriu joms padėti. Tos balos greit išdžius, ir... Na, bet ką čia ilgai šnekėti, eime!

Mus išvydusios, varlės lyg žado neteko ir kaip viena nėrė dugnan. Negaudėm jų – kam jos mums. Užtat kiek kurkulių pamatėm! Dideli jų kamuoliai vandeny plauko; kiekvienas mažas kiaušinėlis apsuptas apvalkalo lyg šaltiena drebučių.

- Žiūrėk, - sako Mindaugėlis ir parodo baloj išmeigtą rykštę. – Vakar vanduo čia buvo, o šiandien žymiai nuslūgo.

Tądien mes išgelbėjom tūkstančius, o gal net kokį milijoną ikrų – nešiojom juos į gilesnes kūdras, kurios visą vasarą neišdžiūna. Tik vakare – visi šlapi, prisemtais batais – paršliumpsėjom namo. Buvau jau lyg ir pamiršęs tą nuotykį, bet kartą Mindaugėlis pakvietė aplankyti kūdras.

- Žuvytės! – nustebau pamatęs net mirgantį vandens paviršių, tačiau Mindaugėlis tik pasijuokė iš mano žinių. Įkišęs vandenin ranką jis pagavo kelias juodas būtybes. Pasirodo – tai buožgalviai, varlių lervutės. Storapilvės, vingriom uodegėlėm,

Varlės kvarkia

- arba savo dainas dainuoja. Tik varlių kalba. Todėl mes ne visus žodžius suprantam.

Žado neteko

- išsigando ir savo kalbą pamiršo.

Kurkulai

- varlių kiaušiniai iš kurių bus daug mažų varliukų.

Paršliumpsėjom

- iš lėto vilkdami kojas.

Kūdra

- tai didelė bala.

Buožgalviai

- varlių vaikai.

Žiaunomis**kvėpuoja**- tap žuvis po
vandeniui kvėpuoti
gali.

jos priminė mažus banginiukus.

- Nekankinkim, vėl leiskim atgal, - pasakė Mindaugėlis ir panardino ranką su visais banginiukais. – Juk jie žiaunomis kvėpuoja, visai kaip žuvis.

Po poros savaitių varlyčių lervutės buvo dar kitokios – daug storesnės, bet svarbiausia – su

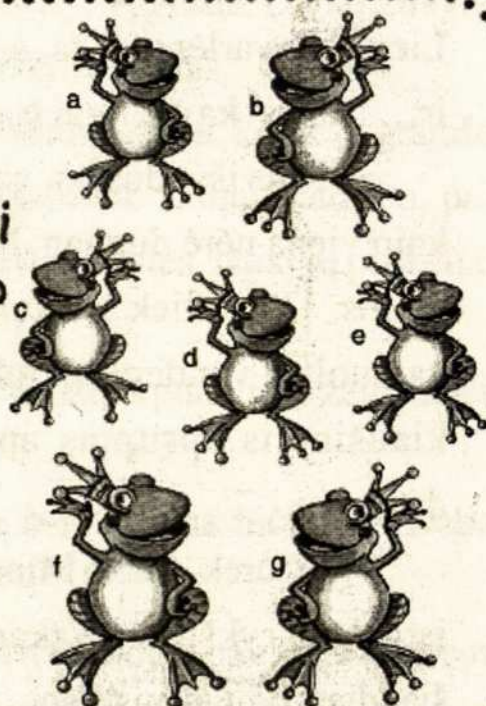
v a i k i š k o m
užpakalinėm
kojytėm. Kai
kurie, matyt,
v y r e s n i
buožgalviukai
turėjo ir mažutes
priekines kojytes.

Atšilo orai,
pievos jau žaliavo,
ir mes bandėm
lakstyti basi. Tik
varliukai įgavo

kitokią išvaizdą – buvo lyg nedidutės varlytės, tik su ilgom
smailiom uodegytėm. Dar po savaitės pakrantės dumbly striksėjo
patys tikriausi varliukai. Tiesa, vienas jų buvo su uodegyte, bet
neilgai ją turės. Bent jau Mindaugėlis taip sakė.

Kai prisimenu pirmąjį mūsų varliukų gelbėjimo pavasarį,
man tai atrodo lyg gražus sapnas. Tiesa, daug sykių po to mes
vėl nešėm kurkulus į saugias vietas, ir šiandien sunku net būtų
pasakyti kiek varlių mes išsaugojom. Tai jos mums pabaliuos
kvarkia. Ir uodus ir visokias muses gaudo. Matyt, žino, kad
Lietuvoj jų niekas nė negalvoja skriausti.

Kurios
varlytės
yra visiškai
vienodos?

OLANDŲ PASAKĖLĖ VILKAS IR ĖRIUKAS

Aviganis su banda patraukė į lankas, o tvarte paliko tik vieną ėriuką.

Tuoju atėjo vilkas. Jis pamatė ėriuką ir ilgai nesuko sau galvos, ką daryti. Kaipmat čiupo jį į savo aštrius nasrus. Vargšas gyvulėlis! Aišku kaip dieną, tuoju jis gaus galą.

- Ponas vilke, - paprašė jis, - ar, prieš suėsdamas mane, negalėtumėte man padaryti malonumą? Tėveliai man dažnai sakydavo, kad jūsų balsas skardus kaip varpas ir kad jūs visą valandą galite staugti.

Leiskite bent prieš mirtį pasiklaudyti.

Vilkas, pamalonintas tokių žodžių, paleido ėriuką, pražiojo nasrus ir iš visos galios užstaugė... kur buvę, kur nebuvę, tuoju sulėkė visos apylinkės šunys, ir vilkas, kad išneštų sveiką kailį, palikęs ėriuką spruko. Kūrė kiek tik kojos nešė, kol atsikratė persekiotojų. Tik tada sustojo atsikvėpti.

- Gavau ką užsitarnavęs, - atsiduso jis. – Kokio galo reikėjo dėtis varpininku, jei esi tik kaulelių triauškintojas!.. Lapinas buvo teisus, kai man vakar sakė: “Net stiprieji sutirpsta nuo pataikavimų”.

Iš vokiečių kalbos vertė Jurgis Kunčinas

2002
EGLUTIS

Pavasaris pievose

Pavasaris pievose. Gėlės.
Žydrynė virš slėnių žemų.
Plevena drugeliai kaip vėlės,
Kaip vėlės iš Dievo namų.

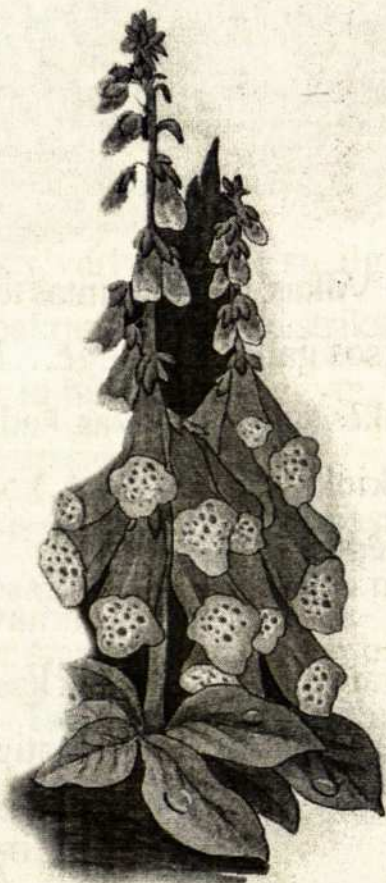
Po kojomis kilimas margas.
Žolytė kaip šilkas, dievaž.
Ir einam – tik Angelas Sargas,
Tik Angelas Sargas ir aš.

Tik Angelas Sargas, tik Dievas.
Ketvirto nereikia. Trise
Mes einam per žydinčias pievas
Po saule, kaip niekad šviesia.

Lauko pienė

Blaško vėjas miglą niauria
Ankstų metą, ankstų metą.
Grįžta volungės į šiaurę –
Plunksną metą, plunksną metą.

Baigia paukščiai sunkų skrydį –
Daugiamylį, daugiadienį.
Krinta plunksna – saule žydi
Lauko pienė, lauko pienė.

Martynas Vainilaitis

DU BROLIUKAI SKRUZDĖLIUKAI

Augo du broliukai skruzdėliukai savo ir viso skruzdėlyno džiaugsmui. Per ištisas dienas nieko neveikė tik bėgiojo apie namus ir visų klausinėjo:

- Kas čia? Kas čia?

Ir jie nemažai sužinojo: kai viskas žydi ir šilta, tai yra vasara, o kai krenta snaigės ir vaikai važinėja rogutėmis – žiema.

- Žinai ką Gustai?

- Ką? Nežinau.

- Pasaulis toks didelis, o mes apie jį tiek mažai žinome.

- Šventa teisybė, Juliau, pats laikas mums pradėti viską studijuoti.

Jie atsigulė po nukritusiu lapu ir maloniame pavėsyje pradėjo stebėti aplinkinį pasaulį. Tai buvo nepaprastas pasaulis, nes jie matė tiktai kojas.

Pirmas pro lapą prašliaužė kažkoks sliekas.

- Eina niekas, - paaiškino Julius.

- Kodėl niekas?

- Nes neturi kojų.

Paskui nustraksėjo žvirblis.

- Čia tikriausiai zylė, nes su dviem kojom, - tarė Gustas.

- Arba gandrai, nes jis irgi turi dvi kojas.

Prabėgo pro šalį driežas.

- Čia, matyt, varlė, - tarė Julius, - nes keturiom kojom.

- Arba du gandrai.

Praėjo skruzdė.

- Koks čia stebuklas? Net šešias kojas turi! – stebisi Gustas.
- Tikrai negaliu pasakyti. Vienam gandrui tiek kojų per daug.
- Jau žinau, kas tai!
- Sakyk greičiau, netampyk man nervų!
- Gandras su varle eina pasivaikščioti.
- Tu tikras išminčius, viską žinai!
- Aš gi vyresnis už tave, – pasitikėdamas savimi atsakė Julius.

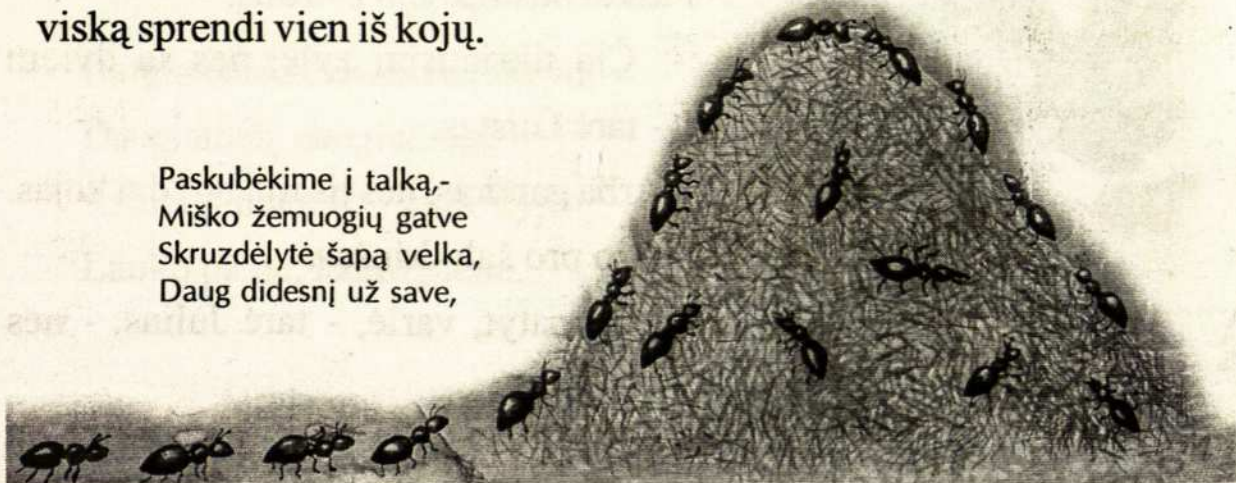
Tuo tarpu pro lapąėjo šimtakojis.

- Juliau aš bijau!
- Nebijok, aš čia pat.
- Prie mūsų baisiai daug kojų!
- Į mus žygiuoja kariuomenė!
- Eina kariauti prieš mus!
- Jūs visai išprotėjot! – pasipiktino šimtakojis, išgirdęs tokias

kalbas. – Aš – kariuomenė?! Nesuprantu kaip jums galėjo ateiti į galvą tokia nesąmonė? Jeigu norit žinoti manęs niekada nepaims į kariuomenę, nes neturi tiek batų. Norit žinoti, kas aš? Aš esu šimtakojis. Jeigu turėčiau du šimtus kojų, būčiau dušimtkojis, jeigu tris šimtus – trišimtkojis ir taip toliau. Jeigu norėčiau galėčiau tėti iki milijono, bet neturiu laiko. Matot kas išeina, kai apie viską sprendi vien iš kojų.

Paskubėkime į talką,-
Miško žemuogių gatve
Skruzdėlytė šapą velka,
Daug didesnį už save,

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai senai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pyne
Iš tautosakos lobyno.

Nemirtingoji tautosaka –
tai daugybė įdomiausių
istorijų. Paskaitykit apie
paukštelių kilmę.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

MĮSLĖS

Einu vienas – pažiūriu,
kad dviese.

(šėšėlis)

Dega visą dieną, bet
nesudega.

(ašlės)

Kur žemės vidurys?

(kur patys stovi)

Labai seniai Dievas vaikščiojo po laukus ir
rado ariantį artoją. Dievas pamatė, kad vienam
artojui labai nuobodu, ir jis sumanė sutverti
artojui draugą – vieversį. Paėmė žemės grumstelį
ir nulipdė paukštelį. Padaręs jį, metė aukštyn, o
tas ir nuskrido – giedodamas, čirškėdamas.
Užtai vieversiuokas ir yra toks pilkas, visai į žemę
panašus.

Sėdėjo senelis lauke ant
akmenėlio. Jis turėjo
dažų ir dažė paukštelių
visokiom grožybėm.
Dažė, dažė ir pristigo
dažų. Atskrenda pilka

paukštytė. Sako: "Ir mane pagražink seneliuk!" "Nebeturiu dažų", - atsako senelis. Paukštytė visai nuliūdo, nebežino, kas daryti. Nuskrido liūdna ant kryžiaus. Pamato nukryžiuotą Dievo Sūnų ir išrauna erškėčių dyglį. Beskubindama užtėškė ant gurklelio kraujo. Pradėjo trinti, pasidarė gurkliukas raudonas. Nudžiugo – bent gurkliukas raudonas. Sudėjo kiaušinėlius, išperėjo paukščiukus, žiūri – visi paukščiukai raudonais gurkliukais.

JURGINĖS

APGINK gyvybę šv. Jurgi!

MISLĖS

*Kaip nori pjauk –
neperpjausi, kaip
nori kirsk –
neperkirsi.*

(onpueλ)

Kas bėga be kojų?

(onpueλ sədn)

*Kas puode
nesilaiko?*

(səɹeʒ)

*Ko lauke
nesugaudysi?*

(oʃəλ)

Saulutė kasdieną pakyla vis aukščiau ir aukščiau. Atkunta visa gamta. Tvirtuose nenustygsta galvijai; rodos, jie jaučia, kad kalasi sodri sultinga žolė...

Jau čia pat Jurginės – gyvulėlių šventė. O kodėl Jurginės? Balandžio 23 dieną minimas šv. Jurgis. Jis laikomas gyvulių, ypač arklių globėju.

Tikima, kad šis šventasis saugo vasaros raktus – jis gali atrakinti dangų, kad palytų lietus ir sužaliuotų žolė.

Per Jurgines žmonės pirmą kartą išgena gyvulius į lauką. Genant gyvulius iš tvarto tarpduryje reikia padėti du kiaušinius. Pervaryti per kiaušinius gyvuliai turėtų būti riebus, sveiki.

Pirmą kartą genant gyvulius reikia juos varyti verbos šakele. Tada gyvuliai bus riebus, sveiki, niekas jų neužkerės.

Anksčiau šv. Jurgio dieną žmonės nešdavo į bažnyčią kiaušinių, sūrio, sviesto, pinigų ir dėdavo ant altoriaus. Kunigas laikydavo pamaldas už sveikus gyvulius ir gerą derlių.

Šv. Jurgio garbinimas prasidėjo beveik prieš 700 metų tolimojoje Bizantijoje. Ten šv. Jurgis buvo laikomas riterių globėju. Lietuvoje seniausia šv. Jurgio bažnyčia yra Kaune. Ji pastatyta daugiau kaip prieš 500 metų.

Šv. Jurgiui taip pat priskiriama augalijos globos, gynimo nuo piktuųjų dvasių galia. Išižiūrėkime į šv. Jurgio paveikslus, medžio skulptūras. Tai raitelis ant balto ar obuolmušio žirgo, su aukštu kario šalmu, abejingu mostu nudūręs slibiną. Atokiau - lieknutė karalaitė. Slibinas – tai piktosios jėgos, jos nebegyvos, nugalėtos. Gyva ir sveika ne tik trapioji karalaitė, sveiki auga kiti taikūs gyvūnai ir augalai, nes piktuųjų jėgų nebeliko.

Šv. Jurgiui meldėsi taip pat ir žvejai, kad apsaugotų nuo audrų. Jis – antrasis Lietuvos globėjas (pirmasis – šv. Kazimieras, apie kurį rašėme kovo mėnesio "Eglutėje").

SENOJI MERKINĖS PILIS

IŠ VINCO KRĖVĖS "MILŽINKAPIO"

Ten, kur sravus Merkys, bėgdamas tekėdamas per žalias pievas, per alksnynus, krūmuotus šlaitus, plukdo savo tyrą vandenėlį Nemunėlin, ten yra aukštas ir status kalnas, visų kalnų aukščiausias, o ant to kalno tvirta pilis, garsi Merkinė, visų pilių tvirčiausia. Milžinai

ją statė, ne žmonės; nuo septynių mylių iš vakarų, iš pietų ir iš kitų šalių nešiojo jie sunkius akmenis, kur guli jos pamatuose.

Aukščiau siūbuojančių girių toli švietė mėlynose padangėse balti jos kuorai, kur dienas ir naktis sargai stovėjo. Sienos iš didelių akmenų milžinų sukrautos, žilomis samanomis apžėlusios, rūščiai dairėsi aplinkui, kaip niaurus dairosi vilkas šaltą žiemos naktį, ar nepamatys kur priešo, nedraugo...

Daugel daugel jos matė priešų: ir gudų, ir lenkų, ir kraugerių kryžiuočių. Visi jie ne kartą ir ne du aplankė Merkinę, visi jie plėšė draskė jos akmens krūtinę, o ji stovėjo tvirta, niauri ir baisi jiems, kaip stovėjo pirmą dieną...

Daugel kraujo prasilejo ten: ne vienas gudas, kur iš pasalų muša, ne vienas lenkas, kursai ne taip narsus, kaip save giria, ne vienas kryžiuotis, kur piktesnis, nei patsai mano, paguldė tenai savo galvą.

Tyli ir rami tvirtovė. Tik Stangės upelė, bėgdama aplink kalną giliais grioviais - perkasais, be pertraukos kalbėjo senai piliai, ką ji matė, ką girdėjo tamsiose giriose, žaliose pievose ir giliuose ežeruose...

Daugel paslapčių pasakojo piliai, kurių nematė ir nematys

žmogaus akis, kurių negirdėjo ir neišgirs žmogaus ausis. Klausė sena pilis sravios upelės kalbų, kaip rimtas vyras klauso mažo vaiko ar jaunosios mergelės žodžių.

Klausė ir lyg dairėsi, ar neregėti kur toli kryžiuočių, lenkų ar kitų piktų mūsų tėvų šalies priešų nedraugų, kaip jie skina plačias proskynas, darydami, taisydami sau kelią per girių tankumynus į Dainavos šalį.

Ir taip ilgus ilgus metus gynė pilis toji tėviškėlė, kaip gina motulė savo vaikelį, gyvasties savo nesigailėdama, gina saugo nuo nelaimių ir vargų...

Vai, ne kartą keikė Merkinę priešai, ne kartą kėsinosi nugriauti jos akmens sienas, išversti vario vartus, nuardyti aukštus kuorus, kur toli mato...

Didelius pulkus vedė čion ir gudai, kur iš pasalų užpuldinėja, ir lenkai, kur ne tiek narsūs, kiek patys giriasi, ir kryžiuočiai, kur piktesni, nei patys mano... Bet tirpo čia jų visa galybė, kaip tirpsta šaltas sniegas, pavasario saulei sušvitus.

Pilis, kurią nupiešė Vaitonis Erikas, 11 m.

Šią naktį lietus miesto stogus skalauja.
Mes – akmenys, matę kovotojų kraują.
Mes – akmenys, matę kovotojų mirtį.
Bet jie nepalūžo.
Jie akmenys irgi.

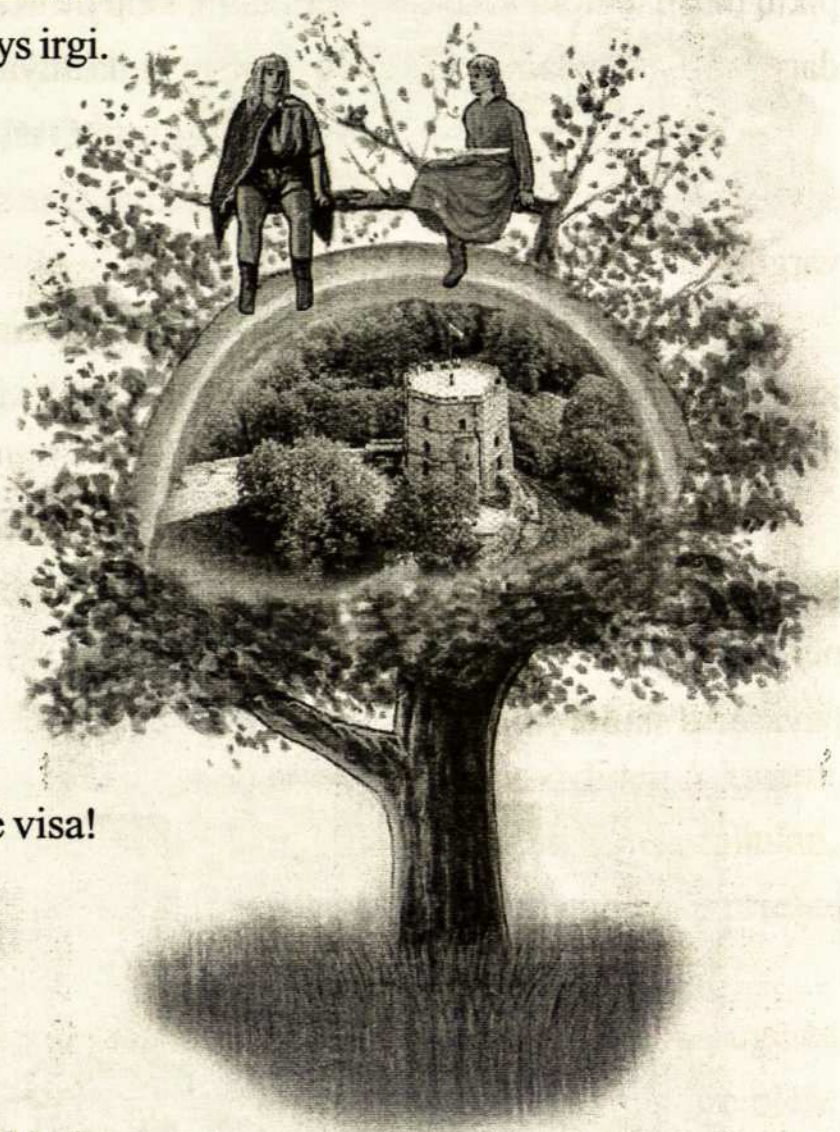
Jie saulėm pavirto
Ties ryto keliu.
Jie grįžo į žemę
Žaliu daigeliu.

Jie grįžo į žemę.
Sidabro rasa.
Kaip šviečia,
Kaip spindi Tėvynė visa!

Jie grįžo į žemę.
Jie čia. Su mumis.
Jie budi
Žibuoklių spalvos akimis.

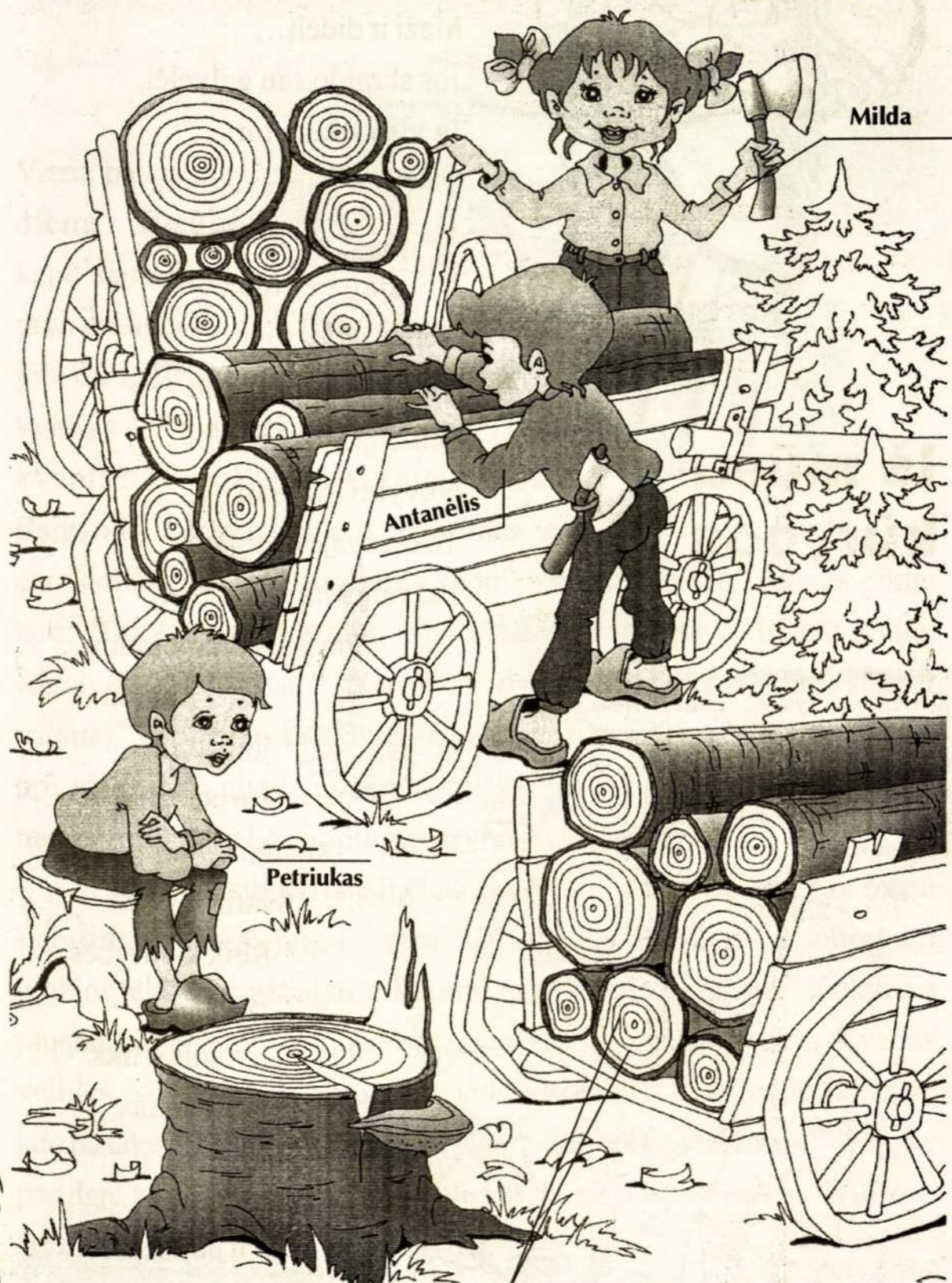
Žiūrėkite, -
Tolimą riksmą girdžiu.
Padangė visa
Pribarstyta žvaigždžių!

Violeta Palčinskaitė

MEDKIRČIAI

**Suskaičiuok nukirstų medžių rievės ir pasakyk
kuris iš vaikų nukirto patį seniausią medį**

Medžio rievės. Kiekviena iš jų žymi
vienerius medžio augimo metus ir kuo
rievių daugiau, tuo medis senesnis.

SVAJONĖ

Iš mūsų kūrybos

Paklauskite svajotojų, kokios spalvos jų svajonės. Žydros - atsakys vieni. Rausvos - nenusileis kiti. - Margos čiulbės pievų paukščiai. O tu nuspalvink savom spalvom. Ir tebūna ji pati gražiausia, tavo svaja.

Svajonės kaip drugeliai.
Maži ir dideli...
Jos skraido sau galvelėj,
Jų visad daug turi...
Turiu aš daug svajonių.
Mažų ir didelių...
Yra tikrų keistuolių –
Neturi nieks tokių...
Viena svajonė mano –
Brazilijos formato...
Nuvykti į šią šalį –
Tokia svajonė mano...
Pažvelk kita šuoliuoja,

Pavirtus drambliuku...

Ant dramblio
jodinėti
Turbūt labai
smagu...

Svarbiausia:

Reik kantrybės,
Būt tvirtai –
Svajonės liks
svajonėmis
tikriausiai
dar ilgai...

Rūta Burbaitė

Alytus

Pasaka apie Kvailą Vėliną

Vieną pavasario dieną Birutė kepė sausainius

savo draugei Ievutei. Ji išgirdo tuksenimą prie durų. Birutė atidarė duris ir prisistatė kvailas vėlinas. “Kas čia taip skaniai kvepia?” – paklausė vėlinas. Birutė išsigando, bet prisiminė, kad vėlinas yra gan kvailas. “O, aš sausainius kepu” – atsakė Birutė. Vėlinas piktai tarė: “Duok man sausainių, arba aš tave suvalgysiu!”. Birutė greitai pagalvojo ir jam atsakė: “Sausainiai dar nebaigti. Atsisėsk prie stalo ir palauk.” Birutė davė vėliniui atsigerti ir grįžo į virtuvę. Birutė išlindo pro virtuvės langą ir nubėgo į mišką. Miške jina atrado augančių musmirių. Pagriebė nuodingus grybus ir grįžo namo.

Vėliniui atsibodo taip ilgai laukti ir jis pradėjo rėkaut: “Kur mano sausainiai? Atnešk juos tuoj pat!” Birutė greitai sudėjo musmires ant gražios lėkštės ir užbarstė cukrumi. Atnešė vėliniui lėkštę. “Kokie čia sausainiai? Niekada tokių keistų nemačiau” – ir palaižė cukrų. Kvailas vėlinas pagriebė sausainius ir suėdė visus kaip koks paršas. Birutė jam pasakė: “Kvaily, tu ką tik suvalgei pilną lėkštę musmirių!” Vėliniui pasidarė bloga. Pilvą labai skaudėjo ir vėliniais pradėjo verksti. Jis išbėgo iš Birutės namų ir niekad nebegrižo.

Viktutė Balčaitė

Los Angeles Šv. Kazimiero lituan. mokykla

Šv. Kazimiero
Lituanistinės mokyklos
(Cleveland, Ohio) ketvirto
skyriaus mokinių sukurtos pasakos be galo.

Ponas turėjo du sūnus. Jiems labai patiko klausytis pasakų. Kiekvieną vakarą jie prašė tėtės pasakos. Tėtė pasakojo: ponas turėjo du sūnus. Jiems labai patiko klausytis pasakų. Kiekvieną vakarą jie prašė tėtės pasakos. Tėtė pasakojo: ponas turėjo du sūnus. Jiems labai patiko klausytis pasakų. Kiekvieną vakarą jie prašė tėtės pasakos. Tėtė pasakojo: ponas...

Laimis Belzinskas

Vieną kartą pas mus atėjo katytė. Ji buvo alkana. Aš jai daviau pienuko. Ji gėrė pieną ir buvo patenkinta. Tada ji vėl pabėgo į mišką. Sekančią dieną pas mus atėjo katytė. Ji buvo alkana. Aš jai daviau pienuko. Ji gėrė pieną ir buvo patenkinta. Tada ji vėl pabėgo į mišką. Sekančią dieną pas mus atėjo katytė...

Larisa Sušinskaitė

Buvo storas paršas. Jis ėdė ir užmigo ir sapnavo, kad jis storas paršas. Jis ėdė ir užmigo ir sapnavo, kad jis storas paršas. Jis ėdė ir užmigo ir sapnavo, kad jis storas paršas...

Tadas Taraškevičius

Ten buvo kempinė. Ji sušlapo. Valė, valė daug indų. Ją išgrėžė ir ji išdžiūvo. Tada ji sušlapo. Valė, valė daug indų. Ją išgrėžė ir ji išdžiūvo. Tada ji sušlapo. Valė, valė ...

Monika Čepulytė

Rūtų arbata

Buvo pavasaris. Paukščiai čiulbėjo, tulpės dygo, bet Julytė jaudinosi. Jos mama labai sirgo. Julytei atrodė, kad mama kasdien daugiau serga, nors ji buvo nuėjusi pas daktarą ir gėrė vaistus.

Julytė buvo išmintinga mergaitė. Ji kas naktį, jau pasakiusi poterėlius ir prieš užmiegant, galvojo apie visokius dalykus. Šią naktį ji prisiminė, kad knygoje buvo skaičiusi apie arbatą, padarytą iš rūtų ir, kad tokia arbata duodavo žmonėms daug sveikatos.

Jos kambarėlyje augo maža rūta, kurią teta buvo parvežusi iš Lietuvos. Julytė nutarė sekančią dieną ją persodinti savo darželyje, kad greičiau augtų ir, kad ji galėtų mamai paruošti arbatos.

Praėjo dvi savaitės, ir nors Julytė kasdien tikrino, niekas jai neaugo. Norėdama pažiūrėti kodėl niekas neauga, ji paėmė savo kastuvėlį ir pradėjo atsargiai kasti. Po žeme matėsi vienas rūtos lapelis, tada kitas, tada dar kitas. Julytė atkasė rūtas ir pamatė, kad jos auga atvirkščiai! Nei Julytė,

nei jos teta nežinojo, kad rūta buvo stebuklinga.

Kai rūta išleido pirmuosius lapelius Julytės darželyje, jai buvo šalta. Ji norėjo augti ten, kur jai buvo šilta ir jauku – namuose. Rūtelės namai buvo Lietuvoje, tai ji, būdama stebuklinga, augo link Lietuvos, ir Julytė tą taką sekdamas atsidūrė Lietuvoje – rūtų darželyje. Nustebus ir apsidžiaugus, ji priskynė didelę puokštę rūtų, ir tuo pačiu “rūtų keliu” grįžo namo.

Sugrįžusi namo, Julytė išvirė mamai arbatos. Mama apsidžiaugė, kad Julytė vėl namuose. Julytė nunešė mamai arbatos, ir mama tuoj pasijautė stipresnė. Iki šios dienos niekas nežino ar mama pasveiko nuo tos arbatos, ar nuo to, kad taip apsidžiaugė Julytė vėl pamačius.

*Aleksa Miškinytė
“Žiburio” lit. mokykla Detroite*

Mano Lietuva

Čia - Mažoji Lietuva.
Čia - ir mano mokykla.
O už Nemuno – Kita,
Vėl jos vardas Lietuva.
Lietuva,
Lietuva,
Tu – Tėvynė mylima!
Lietuva,
Lietuva,
Tartum motina miela.

*Zenona Jurevičiūtė
Karaliaučius*

SŪRIS be draugų

Vieną kartą buvo labai mažas gabaliukas sūrio, kuris buvo nukištas į patį šaldytuvo galą. Jam buvo labai liūdna.

Visi buvo jį pamiršę. Tas vargšas sūrio gabalas liūdėjo dieną ir naktį. Jis norėjo draugo, bet

niekas į jį nekreipė dėmesio.

Vieną dieną, tas sūrio gabalas išlipo iš stalčiaus ir lipo per visas šaldytuvo lentynas. Jis prašė pieno, sviesto, duonos ir dešros, kad su juo draugautų, bet nė vienas jų nenorėjo. Nuliūdęs sūris nulipo į šaldytuvo apatinę dalį ir pradėjo stumti duris. Sūris stūmė ir stūmė, kol pagaliau durys atsidarė. Sūris jau seniai nebuvo išlipęs iš šaldytuvo ir tai ką jis pamatė, labai jį nustebino. Virtuvė buvo ryškiai apšviesta. Sūris pradėjo eiti, ieškodamas kito šaldytuvo, kuriame gal jis rastų draugų. Sūris ėjo ir ėjo, bet niekaip negalėjo surasti to kito šaldytuvo. Jis jau buvo pavargęs. Taigi sūris atsisėdo ir iš karto užmigo. Sūris sapnavo, kad jisai surado didžiulį šaldytuvą kuriame buvo begalės maisto ir kai jis atidarė duris, visi norėjo su juo draugauti. Staiga sūris atsibudo ir pamatė, kad kažkokia didžiulė pabaisa jį laižo. Išsigandęs sūris pradėjo bėgti, o pabaisa sulijo, pravėrė savo didžiulius nasrus ir vargšą sūrį prarijo.

Evelina Gulbinaitė

Šv. Kazimiero lit. mokykla, Los Angeles

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Kada laivai panirpo po vandeniu ?

1891 m. Tada Žanas Rėjus ir Julijus Karpentje sukūrė periskopą. Tai prietaisas stebėti aplinkai iš slėptuvės, tanko, povandeninio laivo. Nuo tada pasidarė įmanoma plaukioti ir po vandeniu.

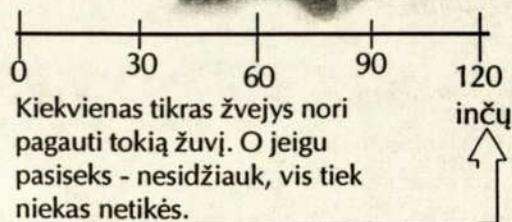
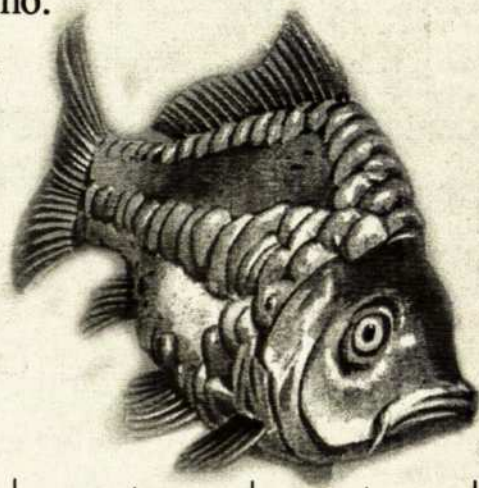
Ko nedarytų vėžiukai, jeigu žinotų, kad pateks į ančiasnapių snapą?

Vėžiukai pabruktų savo uodegėles taip, kad šios neskleistų nei menkiausios elektros srovės po vandeniu. Paklausite kodėl? Ogi todėl, kad vėžiukai, gyvenantys ant akmenuoto upės dugno, yra mėgstamiausias ančiasnapių maistas. Bet jeigu jų uodegėlės nesukurtų elektros srovės, ančiasnapių snapas jaučiantis elektros srovės po vandeniu, jų nepagautų ir nesuėstų. Tačiau vėžiukai šito nežino, o ančiasnapiai, tik pajutę elektros srovę, išsižioja ir čiumpa juos kartu su akmenukais, smėliu bei dumbliu. Akmenukus ir dumblą išspjauna, o smėlį palieka, nes šis padeda susmulkinti bei sutrinti vėžiukus. Smėlis atstoja dantis, kurių ančiasnapis neturi.

AR MAUDYNĖMS REIKIA DRĄSOS?

Pasirodo, reikia. Kilmingieji ponai ir ponios baimindavosi ne šaltų jūros purslų, o viešo nusirenginėjimo.

Ir tik 1822 m. bebaimės kunigaikštienės de Bessy iniciatyva Prancūzijoje maudynės jūroje pasidarė labai madingos. Tiesa, tituluotieji asmenys vis dar bijodavo sušlapti kojas, todėl įvažiuodavo vežimais į vandenį ir jau tada stačia galva nerdavo į jūros bangas.

SUNKU MOKYKLOJE - LENGVA ŽVEJYBOJE!

Visus mokyklos sunkumus gali paversti gera žvejo treniruote.

Žvejys turi būti kantrus ir tylus. Geriausiai to išmoksi tyliai sėdėdamas pačioje nuobodžiausioje pamokoje.

Žvejys turi labai anksti keltis. Geriausios pratybos – nepramiegoti pamokų.

Žvejys turi būti užsigrūdinęs, kad pagautų žuvį, o ne slogą. Todėl kas rytą, prieš bėgdamas į pamokas, neužmiršk nusiprausti šaltu vandeniu.

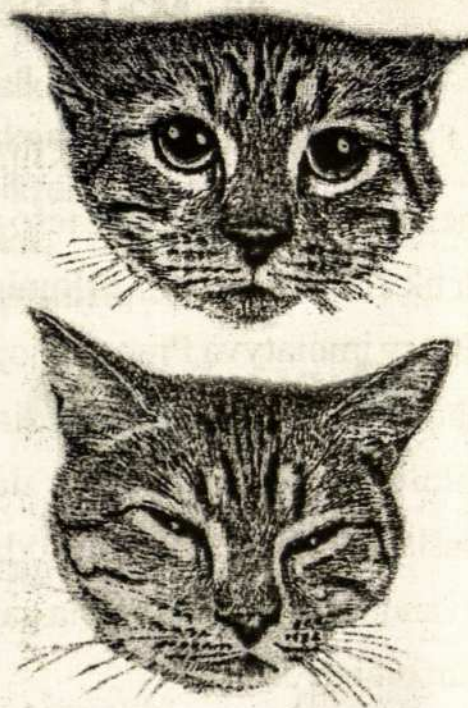
Žvejys turi būti stiprus, kad jis ištemptų žuvį, o ne atvirkščiai. Geresnių treniruočių už fizinio lavinimo pratimus čia nesugalvosi.

Žvejys turi pažinti vandens telkinius ir žuvų rūšis. Viską gali sužinoti geografijos ir gamtos pažinimo pamokose.

Taigi, kaip sako žvejų liaudies patarlė, nėra to blogo mokykloje, kas nepraverstų žvejyboje.

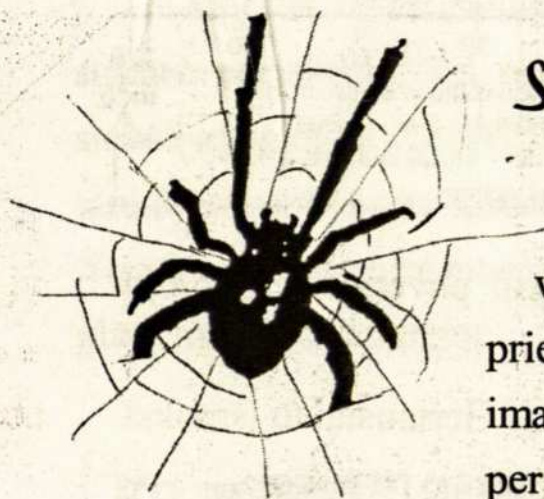
Kodėl kačių akys Naktį žiba?

Kačių akys – ypatingos. Jų dugnas padengtas švytinčiu sluoksniu, kuris veikia kaip veidrodis. Naktį, pašvietus žibintuvėliu, katės akys sužiba, nes jos atspindi šviesą.

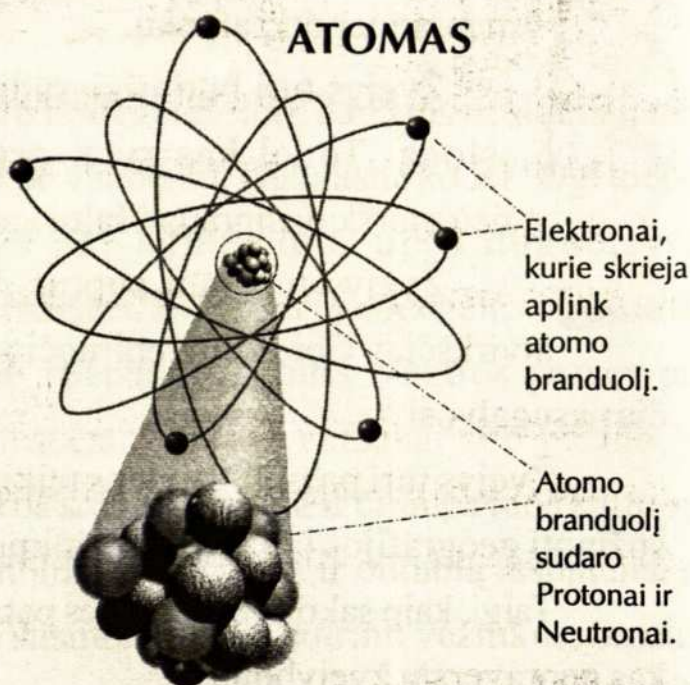
SUSIPAŽINKITE: VORAS KULVERSTUKAS.

Afrikoje, Namibijos dykumos kopų viršūnėse, gyvena vorai. Kai didžiausi jų priešai – vapsvos – užpuola, vorai susiriečia ir ima risti į pakalnę. Jie ritasi nepaprastai greitai: per sekundę apsiverčia 44 kartus.

Kiek metų atomui?

Nei daug nei, mažai – apie 2400. Graikų filosofas Demokritas manė (ir neklydo!), kad visi gyviai ir daiktai yra sudaryti iš mažiųjų dalelių – atomų.

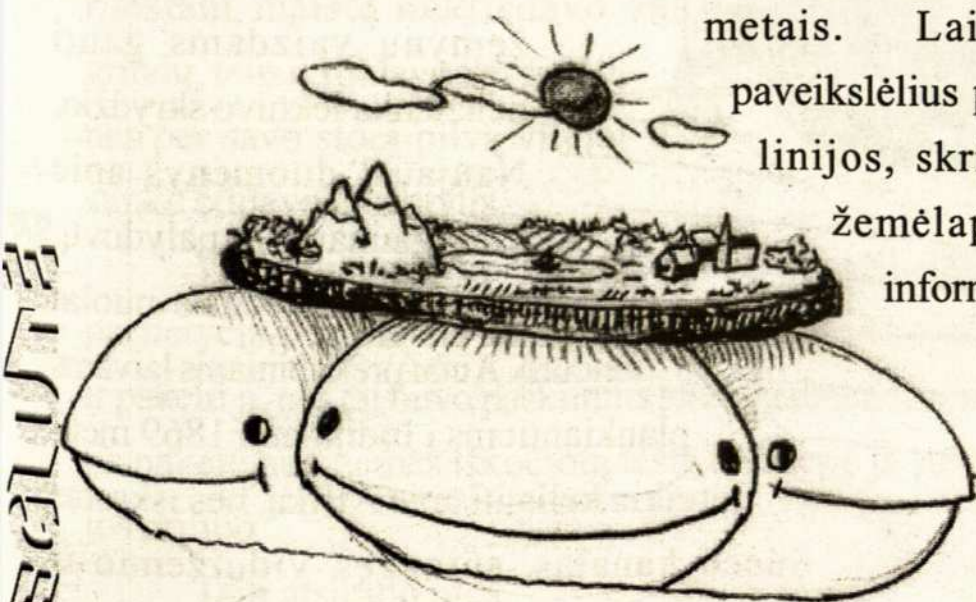

Kaip atsirado žemėlapis?

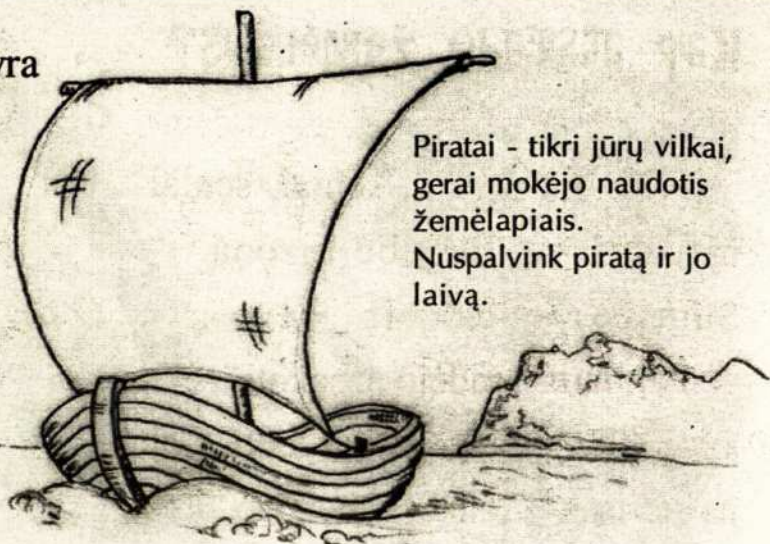
O buvo taip: seniai, seniai medžiotojas nudobė bizoną. Sugrįžo namo ir savo gentainiams pradėjo pasakoti, kur paliko grobį. Tačiau kaip jis bepasakojo, niekam nebuvo aišku, kur ta vieta. Tada medžiotojas pagaliuku smėlyje nupiešė paslėpto grobio vietą. Gentainiai kaip mat suprato kur eiti. Tas brėžinys ir buvo pirmasis žemėlapis. Tačiau brėžiniai smėlyje nepatvarūs, todėl svarbesnes vietas (pvz.: kur užkastas lobis) imta piešti ant medžio žievės, odos gabalo, lentelės, molio, pergamento.

Senieji žemėlapiai labai skyrėsi nuo šiuolaikinių. Jie buvo nespalvoti ir priminė paveikslėlius: nameliai, laivai, bokštai, bažnyčios. Seniausias žinomas penkių spalvų žemėlapis pieštas anglų bajoro Ričardo Lafordo 1260

metais. Laikui bėgant paveikslėlius pakeitė įvairios linijos, skritulėliai. Taip žemėlapiai pasidarė informatyvesni (pvz.: skirtingo dydžio miestai žymimi skirtingais

skritulėliais). Dabar jau yra nusistovėjusi vadinamoji žemėlapių abėcėlė. Mėlyna spalva žymimas vanduo, ruda – kalnai, žalia – miškai. Šiaurė visada yra žemėlapių viršuje, o pietūs – apačioje. Visada nurodomas mastelis.

Piratai - tikri jūrų vilkai,
gerai mokėjo naudotis
žemėlapiiais.
Nuspalvink piratą ir jo
laivą.

Stengdamiesi kuo tiksliau pažymėti kiekvieną vietovę, salą, žemyną, žemėlapių sudarytojai nukeliauja tūkstančius kilometrų. Dabar jiems padeda lakūnai. Lėktuvas skrenda spiralės principu. Skrydžio metu fotografuojama vietovė. Kadangi nuotraukos tarpusavyje kartojasi, imama centrinė nuotraukos dalis, o pakraščiai apkarpomi. Tuomet suklijuojama didžiulė nuotraukų vidurėlių "paklodė".

Sutartiniais ženklais viskas perkeliama ant popieriaus. Nuspalvinamos žemumos ir aukštumos, nubrėžiamos kelių, geležinkelių linijos. Įdomu, kad žemėlapių sudarytojai į padangę kyla tik pavasarį, kai dar nesulapoję medžiai. Didesnių plotų, ištisų

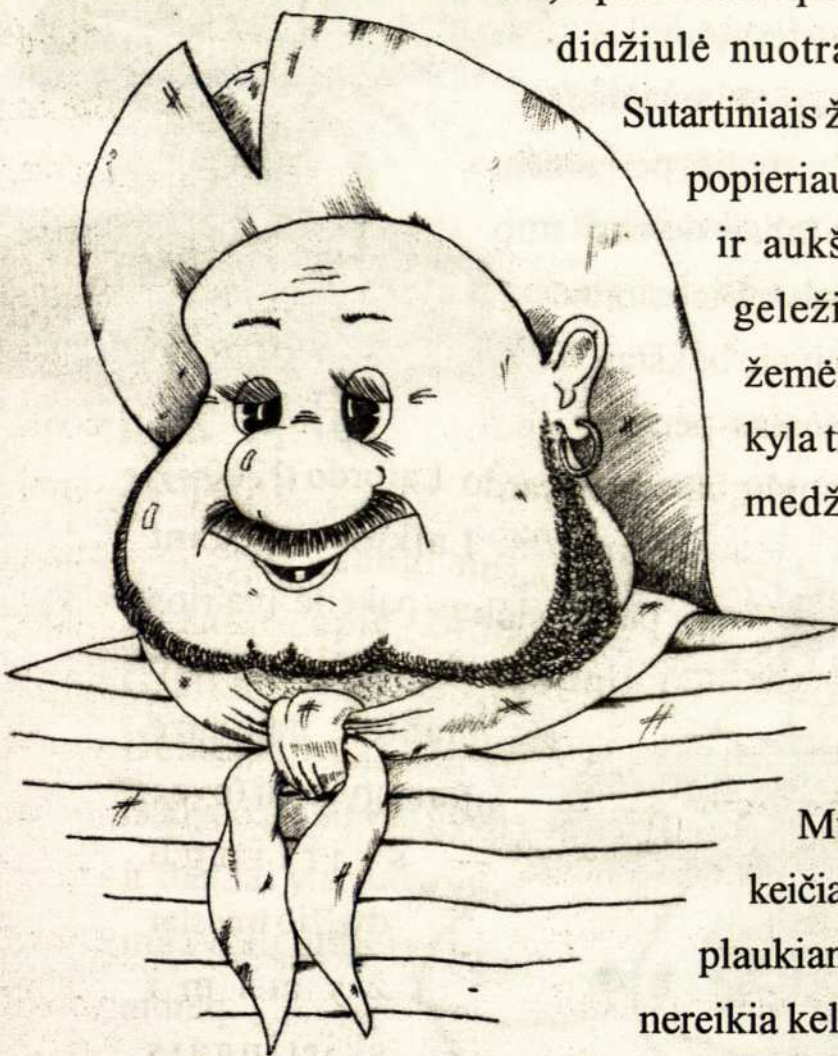
žemynų vaizdams gauti neužtenka lėktuvo skrydžio.

Naujausi duomenys apie žemę gaunami iš palydovų.

Mūsų planetos vaizdas nuolat keičiasi. Antai prekybiniais laivams

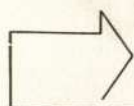
plaukiantiems į Indiją nuo 1869 metų nereikia keliauti apie Afriką, nes iškastas

Sueco kanalas, sujungęs Viduržemio ir

Raudonąją jūras. Auga nauji miestai, tiesiami keliai, senka arba kyla vandenynai, iškertami arba želdinami miškai, užanka ežerai. Žemėlapiais naudojasi daugybė žmonių, todėl visi pasikeitimai nuolat žymimi, tikslinami. Be to žemėlapių yra ir reikia visokių. Jūreiviams rūpi vandenyno gylis bei pakrančių žemėlapiai. Kelininkams reikalingi žemėlapiai su visais keliais, keliukais. Botanikai turi augmenijos žemėlapius. Geologai – naudingų iškasenų.

Istorikai sudarinėja praeitų amžių žemėlapius, ekologai gali parengti planetos vaizdą po penkiasdešimties metų. Savo kaimo, miesto žemėlapi (kad ir nelabai tikslų) gali nusipiešti ir tu. Dabar sunku įsivaizduoti pasaulį be žemėlapių. O kad jie būtų, stengėsi ištisos žmonių kartos. Žemėlapių kūrėjai dabar jau dairosi net į kitas planetas, Mėnulio ir Marso žemėlapiai jau yra. Gal metas žmonėms pasivaikščioti po popieriuje pažymėtus slėnius, užlipti ant kraterių?...

Taip atsirado...

Ši istorija užrašyta Balandžio 1-ąją (t.y. melagių) dieną. Norite tikėkite, norite - ne.

Kartą Italijoje gyveno vienas storas ir netvarkingas virėjas. Jo virtuvėje buvo labai prišnerkšta, nes virėjas buvo labai negrabus ir vis ką nors išmesdavo iš rankų. Viskas, kas ruošiant maistą nukrisdavo ant grindų, taip ir likdavo ten gulėti, nes per savo storą pilvą virėjui sunku būdavo lankstytis.

Vieną dieną jis kočiojo iš tešlos paplotėlį. Tas paplotėlis taip pat netyčia šlumstelėjo ant žemės. Tik šį kartą virėjui teko pasilenkti ir pakelti jį, nes tai buvo paskutinis tešlos gabalas. Sunkiai stenėdamas jis pakėlė nuo žemės iškočiotą tešlą ir iškepė ją su viskuo, kas prie jos prilipo.

Taip atsirado pica.

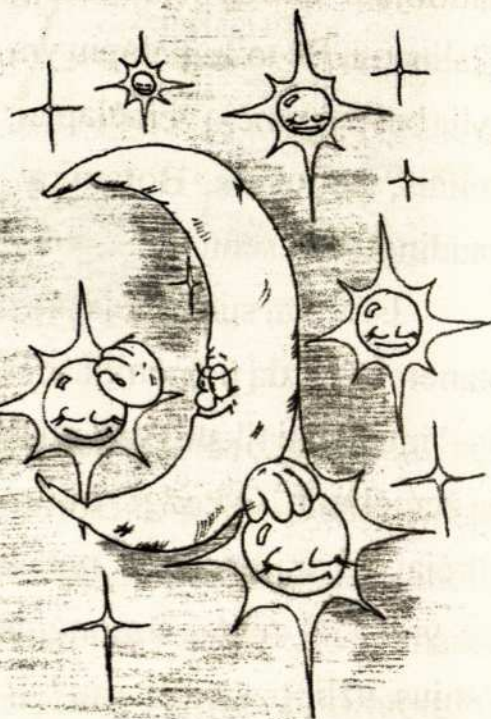
BALTOSIOS NYKŠTUKĖS

Violeta Palčinskaitė

Ar žinot, vaikai,
Kad pasauly žvaigždžių
Yra neregėtai keistų paslapčių.

Be abejo,
Jūs jau girdėjot ne kartą –
Žvaigždė kiekviena
Turi atskirą vardą.

Jų tarpe ir šitos –
Lyg deimanto šukės,
Jos taip ir vadinasi –
Baltos Nykštukės.

Tai žvaigždės,
Numirę prieš tūkstančius metų,
Bet žemėj lig šiolei
Jų šviesą mes matom.

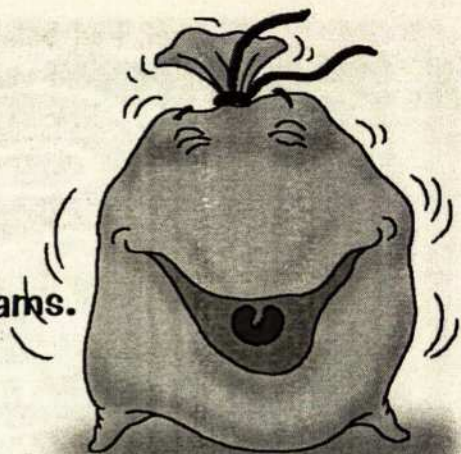
Tai žvaigždės kaip žmonės,
Kurių nebėra,
O žemėje šviečia
Jų kelio aušra.

Visai tarsi pasakoj –
Ar ne tiesa?
Žvaigždės nebėra,
O gyvena – šviesa!

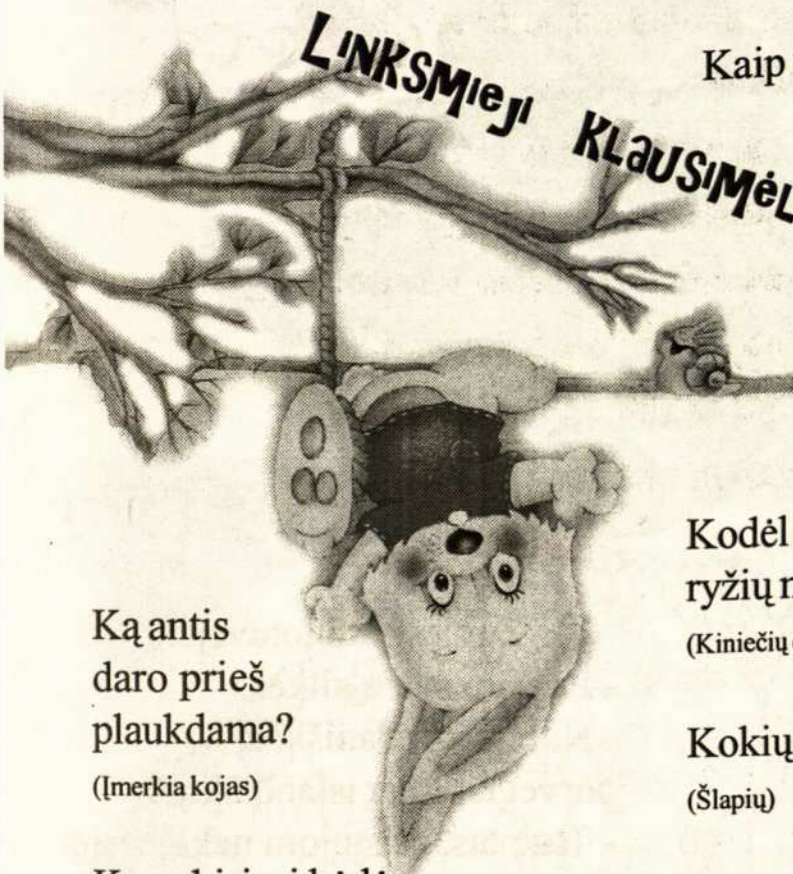
Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

Kieno galva neturi nosies?

(Kopūsto)

Ką antis
daro prieš
plaukdama?

(Imerkia kojas)

Kuo skiriasi kėdė nuo
skruzdėlyno?

(Atsisėsk, sužinosi)

Kokiai galvai nereikia šukų?

(Plikai)

Kas save suėda?

(Žvakė)

Kas imant didėja, o pridedant
mažėja?

(Duobė)

Kaip vaikščioti, kad batų kulnai
liktų sveiki?

(Basam)

Trys vaikai stovi po
mažu skėčiu, bet
nesušlampa. Kodėl?

(Nes nelyja)

Kodėl kiniečiai suvalgo daugiau
ryžių negu japonai?

(Kiniečių daugiau)

Kokių akmenų upėje daugiausia?

(Šlapių)

Kodėl bitė dūzgia?

(Todėl, kad nemoka kalbėti)

Ką turi kiekviena lazda?

(Du galus)

Kodėl
nykštukai
žaisdami
futbolą
juokiasi?

(Žolė jiems kutena pažastis)

Ar žinai, kad balandžio mėnuo pats
geriausias laikas visokiems pokštams ir
linksmybėms.

Todėl pasijuokime kartu!

- Tėte, ar žinai, kiek
pastos buvo toje
tūbelėje?

- Na ne.

- Vienas ratas
aplink sofą ir du
aplink stalą
virtuvėje!

Meškerioja du
diedukai. Vienam
užkibo žuvelė, jis ir
klausia draugo: kaip ją
nugalabyt.

- Nuskandink!

Operoje:

- Mama, kodėl tas vyras
grasina tetai lazdele?

- Jis negrasina, jis diriguoja!

- Tai ko ji tada rėkia?

- Ar skaudėjo kai kritai
nuo stogo?

- Ne, skaudėjo tik kai
brinktelėjau ant žemės.

Žuvies parduotuvėje:

- Prašom svarą silkės.

- Norėtumėt daniškos,
norvegiškos ar islandiškos?

- Tas pats, aš su jom nekalbėsiu.

Dvi tetulės stebi fokusininką.

Viena sako:

- Oho! Jis tik pasakė "Fokus
marokus", ir triušis dingo!

- Pamanyk! Vos aš pasakau:
"Dabar plausime indus", dingsta
visa šeima!

Gandras neša berniuką ir mergaitę. Berniukas klausia mergaitės:

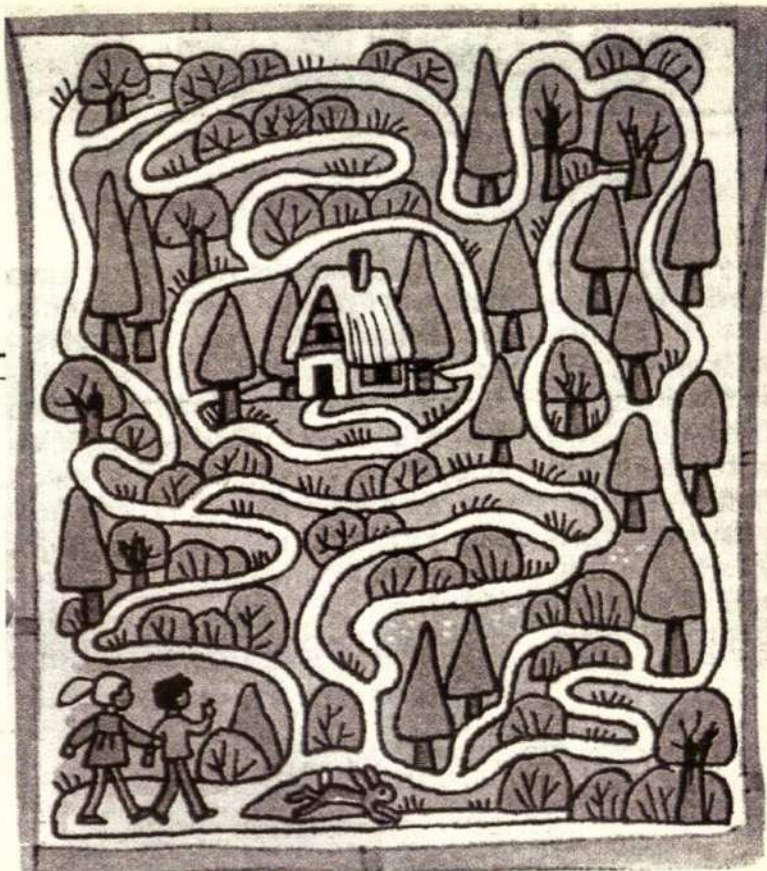
- Ar tu irgi gimsi?

- O ką, manai, kad aš čia tau vietoj stiuardėsės?

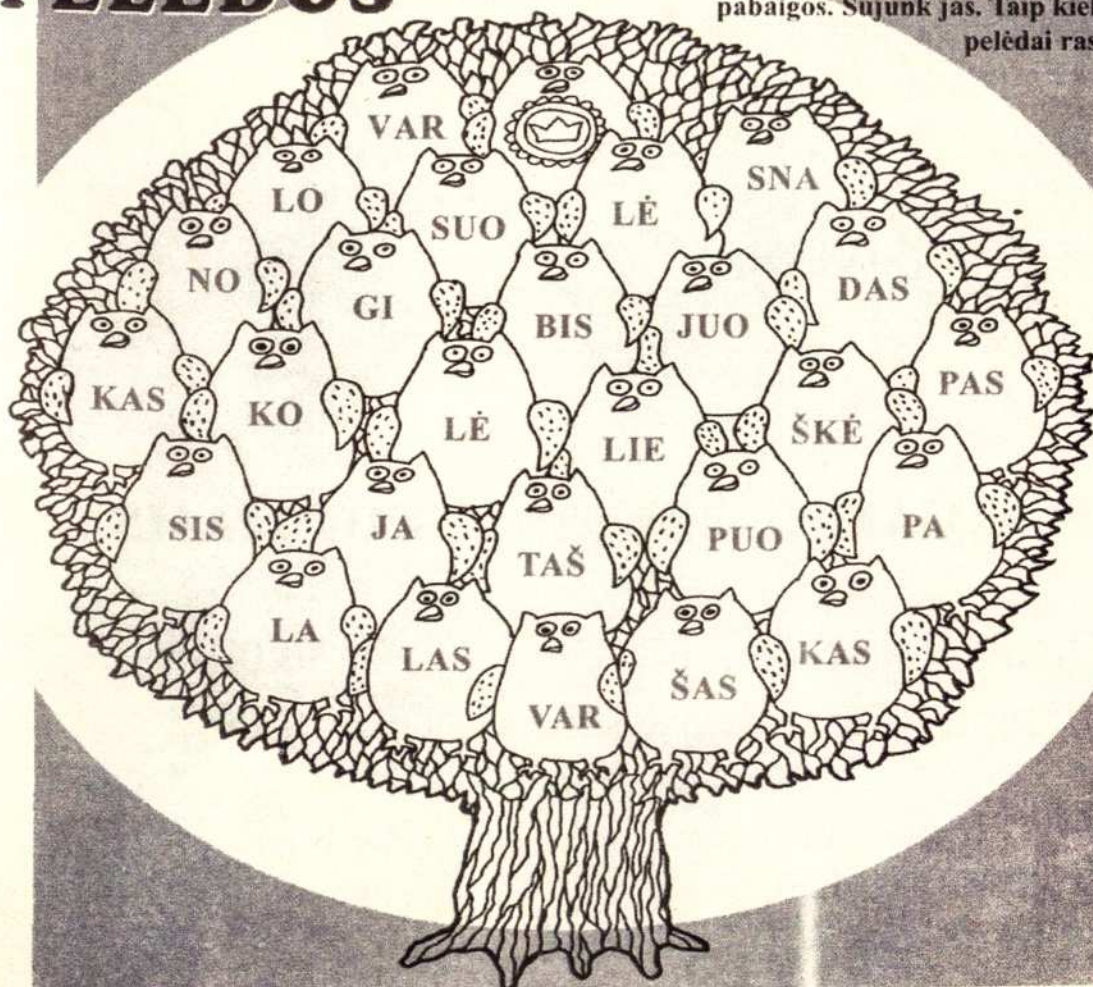

Padėk vaikams
surasti kelią į
namus

PELĖDOS

Ant pelėdų – žodžių pradžios arba
pabaigos. Sujunk jas. Taip kiekvienai
pelėdai rasi porą.

DĖKOJAME EGLUTĖS AUKOTOJAMS

Uršulė Paliulis.....30.00 dol.

Mr. and Mrs. Edward Klimas.....10.00 dol.

Lithuanian Educational Council of the USA
8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. Tel. 708-430-1911